

Iva Michňová



# NĚMECKÁ PODSTATNÁ JMÉNA JINAK

*Sprache  
Absprache  
Fürsprache  
Fremdsprache*



*Děkuji všem, kdo přispěli ke vzniku  
a ke konečné podobě této knihy.*

Iva Michňová

# NĚMECKÁ PODSTATNÁ JMÉNA JINAK

*Sprache  
Absprache  
Fürsprache  
Fremdsprache*



**Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy**

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

**Iva Michňová**

## **NĚMECKÁ PODSTATNÁ JMÉNA JINAK**

Vydala Grada Publishing, a.s.  
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7  
tel.: +420 234 264 401  
[www.grada.cz](http://www.grada.cz)  
jako svou 8702. publikaci

Odpovědná redaktorka Mgr. Marie Zelinová  
Jazyková revize Tobias Cramer  
Grafická úprava a sazba Antonín Plicka  
Ilustrace na obálce a uvnitř knihy © Romana Riba-Rollingerová  
Návrh a zpracování obálky Vojtěch Wagner  
Počet stran 208  
První vydání, Praha 2023  
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-7062-3 (pdf)  
ISBN 978-80-271-3432-8 (print)

# Obsah

O autorce .....	7
O ilustrátorce .....	7
Předmluva .....	9

## Část 1

1. SKLOŇOVÁNÍ .....	12
2. PLURÁL .....	14
3. ČLEN DIE .....	16
4. ČLEN DER .....	18
5. ČLEN DAS .....	20
6. RŮZNÉ ČLENY .....	22
7. SPOJENÍ S ADJEKTIVY A SLOVESY .....	24
8. TROJICE .....	26
9. HOMONYMA .....	28
10. KLÍČOVÁ SLOVA A GERMANISMY .....	30

## Část 2

ABEND .....	34
ARBEIT .....	36
BAUM .....	38
BIER .....	40
BLICK .....	42
BROT .....	44
DRUCK .....	46
FAHRT .....	48
FALL .....	50
FRAGE .....	52
GABE .....	54
GANG .....	56
GARTEN .....	58
GELD .....	60
GRIFF .....	62
HALT .....	64
HAND .....	66
HAUS .....	68
HOF .....	70
JAHR .....	72
KARTE .....	74
KÖRPER .....	76
KRAFT .....	78
KÜCHE .....	80

KUNFT .....	82
LAGE .....	84
LASS .....	86
MANN .....	88
MARKE .....	90
MENT .....	92
MUT .....	94
NAHME .....	96
PASS .....	98
RAT .....	100
RUF .....	102
SATZ .....	104
SCHLAG .....	106
SCHLUSS .....	108
SCHNITT .....	110
SCHRIFT .....	112
SCHUSS .....	114
SICHT .....	116
SPIEL .....	118
SPRACHE .....	120
SPRUCH .....	122
SPRUNG .....	124
STAND .....	126
STOFF .....	128
STÜCK .....	130
TAG .....	132
TEIL .....	134
TRAG .....	136
TRITT .....	138
WAND .....	140
WELT .....	142
WERK .....	144
WORT .....	146
ZEIT .....	148
ZEUG .....	150
ZUG .....	152
Řešení .....	155
Test 1: Substantiva .....	193
Test 2: Idiomy .....	199
Příloha .....	203
Literatura .....	207

## O autorce



### Mgr. Iva Michňová, Ph.D.

Vystudovala FF UK (obory překladatelství a tlumočnictví – němčina, italština). V současnosti vyučuje na Vysoké škole ekonomické v Praze. Vede kurzy zaměřené na odborný hospodářský jazyk, odborný překlad a komunikační dovednosti.

Tato kniha je její jubilejní desátou autorskou publikací. V nakladatelství Grada Publishing jí již vyšly knihy *Business Deutsch* (2006), *Společenská konverzace v němčině* (2007), *Deutsch im Beruf 1* (2008), *Němčina – rétorika, prezentace, komunikace* (2011), *Němčina Business Deutsch* (2014), *Moderní německá konverzace* (2016), *Němčina: moderní konverzace* (2017), *Němčina – 100 tipů a nápadů pro atraktivní výuku* (2019) a *Německá gramatika jednoduše a prakticky* (2021).

Vedle psaní učebnic přeložila více než 60 knih z oblasti odborné a populárně-naučné literatury a řadu divadelních her. Studio DVA a Klicperovo divadlo Hradec Králové uváděly v jejím překladu komedii *Kutloch* od Kristofa Magnussona. V okamžiku vydání této knihy uvádí Pantheon production komedii *Přátelák* Stefana Vögela a Divadlo J. K. Tyla v Plzni tragikomedii Anity Augustin *Jednou hole, jednou na nože*.

Kontakt: [michnova@vse.cz](mailto:michnova@vse.cz)  
[www.ivamichnova.cz](http://www.ivamichnova.cz)

## O ilustrátorce



### Ing. Romana Riba-Rollingerová

Pochází z Poděbrad, od roku 1996 žije v jižní Francii. Absolvovala Fakultu architektury ČVUT v Praze, vystudovala také psychografologii (Educatel, Francie). Je architektka, ilustrátorka a spisovatelka. Publikovala čtyři romány: *Veškerá podobnost a jiné kotrmelce* (Ostrov 2001), *Všechno, co svrbí, jednou svrbět přestane* (Carpe Diem 2007), *Ke Gogolovi a zpátky* (Carpe Diem 2019), *Belvédère* (La P'tite Hélène Editions 2018). Píše, tvoří a překládá pro mezinárodní kulturní asociaci Sunset Agence Internationale, propagující francouzsko-českou spolupráci.





# Předmluva

Milé čtenářky a milí čtenáři,

držíte v ruce knihu určenou všem, kdo si chtějí zlepšit němčinu a hledají učebnici, která je tak trochu jiná. Zaměřuje se na německá substantiva z netradičního úhlu. Skládá se ze dvou částí: prvních deset kapitol se věnuje gramatice, zejména členům. Dalších šedesát kapitol obsahuje substantiva se stejnou koncovou částí slova.

Co všechno vám učebnice přináší:

V první části je uvedeno několik metod a možností, jak se (konečně) naučit členy nebo alespoň u velké části substantiv dokázat člen správně odhadnout. Metody sahají od těch klasických, kdy se člen určuje podle tvaru či významu, po mnemotechnické pomůcky, které se hodí zejména v případech, že se vám člen u některého substantiva pořád plete. Poslední kapitola první části vysvětluje metodu klíčových slov, jež pomáhá s učením slovíček obecně. Ne všechny metody ale vyhovují každému, vyberte si ty, které osloví právě vás.

Ve druhé části pak najdete šedesát kapitol obsahujících substantiva se stejnou koncovou částí, kterou nemusí být vždy samostatné slovo. Výhodou je, že až na několik málo výjimek mají substantiva v dané kapitole stejný člen a plurál, takže se je vlastně učíte jen jednou. Téměř padesát cvičení je věnováno rčením či idiomům. U rčení je dobré znát význam pasivně, aktivní používání doporučuji odpozorovat od rodilých mluvčích. Stejně jako v češtině nejsou některá rčení úplně běžná nebo jsou typická třeba jen pro určitou věkovou skupinu.

Přeji vám, aby vás němčina s touto učebnicí bavila, a děkuji vám za přízeň.

*Iva Lichnerová*

Poznámka:

Pro podobnost s němčinou a kvůli délce používám v knize gramatické pojmy vycházející z latiny: substantiva (podstatná jména), adjektiva (přídavná jména), maskulina (podstatná jména mužského rodu), feminina (podstatná jména ženského rodu), neutra (podstatná jména středního rodu), singulár (jednotné číslo), plurál (množné číslo).



# Část 1

## CO NAJDETE V TÉTO ČÁSTI:

### Kapitola 1

První kapitola se věnuje skloňování, ve cvičení si odvodíte jeho pravidla.

### Kapitola 2

Druhá kapitola shrnuje tvoření plurálu substantiv.

### Kapitoly 3–5

Kapitoly tři až pět shrnují pravidla pro určování členů podle tvaru a významu. V kapitolách tři a čtyři jsou ve cvičení substantiva, která patří do slovní zásoby pro úroveň A1, v páté kapitole se pak v prvním cvičení doplňují členy podle pravidel uvedených v kapitolách tři až pět.

### Kapitola 6

Šestá kapitola obsahuje substantiva, která mají s různým členem různý význam, a je určena spíše pro pokročilé.

### Kapitoly 7–8

V kapitolách sedm a osm jsou uvedeny metody nebo vlastně mnemotechnické pomůcky, které se hodí pro zapamatování členů, pokud se nám pletou. Jedná se o postupy časově náročné a doporučuji je jako doplňující, protože s jedním slovem strávíte hodně času – na druhou stranu je pak velmi pravděpodobné, že si dané slovo se správným členem zapamatujete.

### Kapitola 9

Devátá kapitola obsahuje homonyma, tedy substantiva stejně znějící nebo psaná, ale různého významu.

### Kapitola 10

Desátá kapitola popisuje metodu klíčových slov, která se používá při učení slovíček, a germanismy, které rovněž usnadňují učení nových slov.

# 1. SKLOŇOVÁNÍ

Chcete-li při komunikaci použít správný člen, nemusíte ho vždy s jistotou znát. Často ho můžete odvodit z toho, na co reagujete (z psaného textu či mluveného slova).

Příklad: Das ist **ein** schönes Auto. Substantivum je v 1. pádě, **ein** znamená, že člen bude **der** nebo **das**, koncovka **-s** u adjektiva jednoznačně říká, že člen je **das**.

Z příkladu vyplývá, že je nutné umět skloňovat. Existují dva způsoby, jak se dá skloňování přehledně shrnout do tabulek. Nám se hodí oba.

## Tradiční tabulka skloňování určitého a neurčitého členu

	maskulinum	neutrum	femininum	plurál
1. pád	der/ein	das/ein	die/eine	die
2. pád	des/eines	des/eines	der/einer	der
3. pád	dem/einem	dem/einem	der/einer	den
4. pád	den/einen	das/ein	die/eine	die

Tradiční řazení pádů od prvního do čtvrtého odpovídá tomu, jak jsme se učili pády ve škole v hodinách češtiny. Jsme na toto řazení zvyklí. V obou jazycích je podmět v 1. pádě a často se shoduje i předmět ve 4. pádě bez předložky: Ich sehe **inen** Mann. – Vidím muže. Ich lese **ein** Buch. – Čtu knihu. Ich schreibe **eine** E-Mail. – Píšu e-mail.

## Moderní tabulka skloňování určitého a neurčitého členu

1. pád	der/ein	das/ein	die/eine	die
4. pád	den/einen			
3. pád	dem/einem	der/einer	den	
2. pád	des/eines			

Moderní řazení se řídí četností pádů, a kdo se učí německy, neučí se celou tabulku najednou, ale postupně po řádcích. Ze spojených buněk tabulky názorně vyplývá, že tvary členu jsou v některých pádech či rodech stejné (např. die má jen dva tvary členu, der a das mají ve 2. a 3. pádě shodné tvary, proto jsou členy záměrně v pořadí der, das, die).

## Koncovky substantiv

V singuláru mají maskulina a neutra ve 2. pádě koncovku **-s**. Substantiva s tzv. *n*-skloňováním mají kromě 1. pádu koncovku **-n** (► 4). V plurálu mají substantiva ve 3. pádě koncovku **-(e)n**, pokud nekončí na **-s**.

## Předložky

Pokud stojí před substantivem předložka, neptáme se pádovými otázkami jako v češtině, protože ne vždy se předložka v němčině a v češtině pojí se stejným pádem.

Předložky se pojí s následujícími pády:

**aus, bei, mit, nach, von, zu:** předložky s 3. pádem

**durch, für, gegen, ohne, um:** předložky se 4. pádem

**an, auf, hinter, neben, in, über, unter, vor, zwischen:** předložky s 3. pádem (ptáme se kde?); se 4. pádem (ptáme se kam?)

**trotz, während, wegen, statt:** předložky s 2. pádem (předložek s 2. pádem je celá řada, jsou však často knižní)

Pravidla pro koncovky adjektiv si odvodíte ve cvičeních na následující straně.

**Pokud potřebujete, využijte u následujících cvičení tabulku se členy a přehled předložek vlevo.**

**1. U substantiv v singuláru určete člen a doplňte pravidlo pro koncovky adjektiv:**

1. Aus dem hohlen Bauch heraus würde ich sagen, dass es stimmt. \_\_\_\_ Bauch
2. Wenn man ihm den kleinen Finger gibt, nimmt er die ganze Hand. \_\_\_\_ Finger;  
\_\_\_\_ Hand
3. Der verstauchte Knöchel tut weh. \_\_\_\_ Knöchel
4. In einer Stresssituation ist Bewahren des kühlen Kopfs wichtig. \_\_\_\_ Kopf
5. Jedem ist schon mal der Bus vor der eigenen Nase weggefahren. \_\_\_\_ Nase
6. Man kann nicht das linke Ohr auf die rechte Schulter legen. \_\_\_\_ Ohr; \_\_\_\_ Schulter
7. Ich will, dass meine Spende in die richtigen Hände gelangt.
8. Ich kann meinen eigenen Augen nicht trauen.
9. Es ist halb so schlimm, ich lasse mir darüber keine grauen Haare wachsen.

**Po určitém členu mohou mít adjektiva jen (počet) \_\_\_\_ možné koncovky. Když se „nezmění“ člen (je jako ve slovníku), má adjektivum koncovku \_\_\_\_, v ostatních případech je \_\_\_\_\_. V plurálu je u adjektiv po určitém členu, po přivlastňovacích zájmenech a po kein ve všech pádech \_\_\_\_\_.**

**2. U substantiv v singuláru určete člen a doplňte pravidlo pro koncovky adjektiv:**

1. Ich kann mein neues Heft nicht finden. \_\_\_\_ Heft
2. Alle notwendigen Dokumente habe ich in einer speziellen Mappe. \_\_\_\_ Mappe
3. Ich benötige einen hochwertigen portablen Drucker. \_\_\_\_ Drucker
4. Meine Bewerbungsunterlagen habe ich in einem verschlossenen Briefumschlag abgegeben. \_\_\_\_ Briefumschlag
5. Eine kabellose Tastatur und Maus werden mit dem Computer über einen winzigen USB-Empfänger verbunden. \_\_\_\_ Tastatur; \_\_\_\_ USB-Empfänger
6. Auf dem Formular muss ein Abdruck eines amtlichen Stempels sein. \_\_\_\_ Stempel
7. Ein leistungsfähiger Computer ist heute im Unterricht unbedingt nötig. \_\_\_\_ Computer

**Po neurčitém členu mají adjektiva stejné koncovky jako po členu \_\_\_\_\_, jen v 1. pádě maskulin a ve 4. pádě neuter mají koncovku členu, tedy \_\_\_\_ a \_\_\_\_\_.**

**3. U substantiv v singuláru určete člen a doplňte pravidlo pro koncovky adjektiv:**

1. Ich nehme prickelndes Wasser und schwarzen Kaffee. \_\_\_\_ Wasser; \_\_\_\_ Kaffee
2. In diesem Lokal genießt man den echten Geschmack italienischen Weins. \_\_\_\_ Wein
3. Ich esse gern Salat mit gegrilltem Käse. \_\_\_\_ Käse
4. Ich mag vegetarische Küche. \_\_\_\_ Küche
5. In der Kantine gab es zähes Fleisch mit universeller brauner Soße. \_\_\_\_ Fleisch;  
\_\_\_\_ Soße
6. In diesem Museum kann man die Herstellung tschechischen Biers sehen. \_\_\_\_ Bier
7. Kauf bitte noch schwarze Oliven.
8. Ein schöner Tag beginnt mit dem Duft frischer Brötchen.
9. Ich habe Rindsgulasch mit hausgemachten Nudeln bestellt.

**Adjektiva bez členu mají \_\_\_\_ koncovku jako určitý člen. Výjimkou je \_\_\_\_ pád maskulin a neuter, kde je koncovka adjektiv \_\_\_\_ (2. pád vyjadřuje koncovka -s u substantiva).**

## 2. PLURÁL

- Existuje pět možností tvoření plurálu: 1. **-(e)n**; 2. **-e**; 3. **-er**; 4. **-(e)s**; 5. –
- U koncovek **-e** a **-er** je v plurálu možná přehláska.

### Statisticky platí:

1. Nejčastější koncovkou plurálu je **-n**.  
Má ji asi polovina substantiv, zejména feminina (všechny přípony typické pro feminina) a také maskulina s *n*-skloňováním.
2. Druhou nejčastější koncovkou je **-e**.  
Má ji zhruba třetina substantiv, zejména maskulina a neutra.

### Dále platí:

3. Koncovku **-er** má řada neuter (většinou jednoslabičných).
4. Koncovku **-(e)s** mají cizí slova, zkratky a slova se samohláskou na konci (kromě **-e**).
5. Žádnou koncovku nemají z velké většiny substantiva končící na **-er**, **-el**, **-en**.

### Pro tvoření plurálu dále platí:

- U přípony **-in**, kterou se tvoří tvary feminin, se zdvojuje **n**: die Studentin – Studentinnen.
- U přípony **-nis** (► 6) se zdvojuje **s**: das Ergebnis – Ergebnisse.

### Příklady nepravidelného tvoření plurálu

**DIE:** die Firma – Firmen; die Villa – Villen; die Praxis – Praxen

**DER:** der Bus – Busse; der Mythos – Mythen; der Organismus – Organismen; der Terminus – Termini; der Zyklus – Zyklen

**DAS:** das Adverb – Adverbien; das Album – Alben; das Datum – Daten; das Faktum – Fakten; das Femininum – Feminina; das Forum – Foren; das Genus – Genera; das Gymnasium – Gymnasien; das Individuum – Individuen; das Indiz – Indizien; das Kriterium – Kriterien; das Maskulinum – Maskulina; das Material – Materialien; das Ministerium – Ministerien; das Museum – Museen; das Neutrum – Neutra; das Praktikum – Praktika; das Prinzip – Prinzipien; das Risiko – Risiken; das Spektrum – Spektren; das Spezifikum – Spezifika; das Stadion – Stadien; das Stadium – Stadien; das Stipendium – Stipendien; das Studium – Studien; das Verbum – Verben; das Zentrum – Zentren

der Saal = Säle (sály) × die Saale (řeka Sála)

Substantiva *das Konto* a *das Thema* mohou mít tyto tvary plurálu:

Konten – *převládající podoba*; Kontos – *zejména v počítačové oblasti*; Konti – *podle italštiny*; Themen – *převládající podoba*; Themata – *podle starořečtiny*

### Některá význačná substantiva se liší v plurálu

der Ausdruck	Ausdrücke – výrazy	Ausdrucke – výtisky
die Bank	Banken – banky	Bänke – lavičky
die Mutter	Mütter – maminky	Muttern – matice šroubu
der Strauß	Sträube – kytice	Strauße – pštrosi
das Wort	Wörter – jednotlivá slova	Worte – souvislá řeč

### 1. Vytvořte plurál:

unvergessliche Abend \_\_\_\_\_ ; kleine Affe \_\_\_\_\_ ; geschälte Apfel \_\_\_\_\_ ; diensthabende Arzt \_\_\_\_\_ ;  
runde Ball \_\_\_\_\_ ; protestierende Bauer \_\_\_\_\_ ; grüne Baum \_\_\_\_\_ ; verschneite Berg \_\_\_\_\_ ; nasse  
Boden \_\_\_\_\_ ; handgeschriebene Brief \_\_\_\_\_ ; klein Bruder \_\_\_\_\_ ; leistungsfähige Computer \_\_\_\_\_ ;  
zitternde Finger \_\_\_\_\_ ; rohe Fisch \_\_\_\_\_ ; langjährige Freund \_\_\_\_\_ ; beide Fuß \_\_\_\_\_ ; blühen-  
de Garten \_\_\_\_\_ ; runde Geburtstag \_\_\_\_\_ ; römische Gott \_\_\_\_\_ ; reiche Herr \_\_\_\_\_ ; bellende  
Hund \_\_\_\_\_ ; zwölfjährige Junge \_\_\_\_\_ ; kluge Kopf \_\_\_\_\_ ; zurückgezahlte Kredit \_\_\_\_\_ ; ange-  
hende Lehrer \_\_\_\_\_ ; feste Lohn \_\_\_\_\_ ; richtige Mann \_\_\_\_\_ ; moderne Mensch \_\_\_\_\_ ; kommende  
Monat \_\_\_\_\_ ; berühmte Name \_\_\_\_\_ ; besuchte Onkel \_\_\_\_\_ ; liebe Opa \_\_\_\_\_ ; ruhige Platz \_\_\_\_\_ ;  
logische Schluss \_\_\_\_\_ ; bequeme Schuh \_\_\_\_\_ ; begabte Schüler \_\_\_\_\_ ; uneheliche Sohn \_\_\_\_\_ ;  
warme Sommer \_\_\_\_\_ ; ruhige Sonntag \_\_\_\_\_ ; kilometerlange Stau \_\_\_\_\_ ; rollende Stein \_\_\_\_\_ ;  
wenige Tag \_\_\_\_\_ ; leere Teller \_\_\_\_\_ ; reservierte Tisch \_\_\_\_\_ ; werdende Vater \_\_\_\_\_ ; bedrohte  
Vogel \_\_\_\_\_ ; geparkte Wagen \_\_\_\_\_ ; dichte Wald \_\_\_\_\_ ; lange Weg \_\_\_\_\_ ; milde Winter \_\_\_\_\_ ;  
verspätete Zug \_\_\_\_\_

### 2. Vytvořte plurál:

individuelle Angst \_\_\_\_\_ ; anstrengende Arbeit \_\_\_\_\_ ; frische Blume \_\_\_\_\_ ; junge Familie \_\_\_\_\_ ;  
halbvoll Flasche \_\_\_\_\_ ; entscheidende Frage \_\_\_\_\_ ; kluge Frau \_\_\_\_\_ ; unendliche Geschich-  
te \_\_\_\_\_ ; freie Hand \_\_\_\_\_ ; finanzielle Hilfe \_\_\_\_\_ ; gute Idee \_\_\_\_\_ ; freilebende Katze \_\_\_\_\_ ;  
kleine Klasse \_\_\_\_\_ ; eingerichtete Küche \_\_\_\_\_ ; erfahrene Lehrerin \_\_\_\_\_ ; graue Maus \_\_\_\_\_ ; erste  
Minute \_\_\_\_\_ ; finstere Nacht \_\_\_\_\_ ; feine Nase \_\_\_\_\_ ; schriftliche Notiz \_\_\_\_\_ ; eigene Oma \_\_\_\_\_ ;  
ernste Sache \_\_\_\_\_ ; private Schule \_\_\_\_\_ ; ältere Schwester \_\_\_\_\_ ; letzte Sekunde \_\_\_\_\_ ; folgende  
Seite \_\_\_\_\_ ; große Stadt \_\_\_\_\_ ; zuständige Stelle \_\_\_\_\_ ; enge Straße \_\_\_\_\_ ; viele Stunde \_\_\_\_\_ ;  
freundliche Tante \_\_\_\_\_ ; eiserne Tür \_\_\_\_\_ ; edle Uhr \_\_\_\_\_ ; fremde Welt \_\_\_\_\_ ; grüne Wiese \_\_\_\_\_ ;  
ganze Woche \_\_\_\_\_ ; fertige Wohnung \_\_\_\_\_ ; aktuelle Zahl \_\_\_\_\_ ; frühere Zeit \_\_\_\_\_ ; deutsche  
Zeitung \_\_\_\_\_

### 3. Vytvořte plurál:

geschlossene Auge \_\_\_\_\_ ; gestohlene Auto \_\_\_\_\_ ; gekreuzte Bein \_\_\_\_\_ ; konkrete Beispiel \_\_\_\_\_ ;  
ungemachte Bett \_\_\_\_\_ ; gemalte Bild \_\_\_\_\_ ; selbstgebackene Brot \_\_\_\_\_ ; schöne Buch \_\_\_\_\_ ;  
mobile Büro \_\_\_\_\_ ; nützliche Ding \_\_\_\_\_ ; stille Dorf \_\_\_\_\_ ; hochwertige Fahrrad \_\_\_\_\_ ; schmutzige  
Fenster \_\_\_\_\_ ; fröhliche Fest \_\_\_\_\_ ; historische Gebäude \_\_\_\_\_ ; selbstgebastelte Geschenk \_\_\_\_\_ ;  
strahlende Gesicht \_\_\_\_\_ ; zerbrochene Glas \_\_\_\_\_ ; schwarze Haar \_\_\_\_\_ ; sanierte Haus \_\_\_\_\_ ;  
schlagende Herz \_\_\_\_\_ ; ungewöhnliche Hobby \_\_\_\_\_ ; nächste Jahr \_\_\_\_\_ ; spielende Kind \_\_\_\_\_ ;  
verschiedene Land \_\_\_\_\_ ; normale Leben \_\_\_\_\_ ; brennende Licht \_\_\_\_\_ ; Schwarze Loch \_\_\_\_\_ ;  
kleine Mädchen \_\_\_\_\_ ; geometrische Muster \_\_\_\_\_ ; springende Pferd \_\_\_\_\_ ; beladene Schiff \_\_\_\_\_ ;  
spannende Spiel \_\_\_\_\_ ; ausgewählte Stück \_\_\_\_\_ ; wilde Tier \_\_\_\_\_ ; sonnige Zimmer \_\_\_\_\_

### 4. Co mají společného substantiva ve cvičení 1? A ve cvičení 2? A ve cvičení 3?

### 5. Doplňte substantiva v plurálu:

1. Bank: hölzerne \_\_\_\_\_ – kommerzielle \_\_\_\_\_
2. Mutter: fest angezogene \_\_\_\_\_ – berufstätige \_\_\_\_\_
3. Wort: mehrsilbige \_\_\_\_\_ – freundliche \_\_\_\_\_
4. Ausdruck: fachsprachliche \_\_\_\_\_ – farbige \_\_\_\_\_
5. Strauß: \_\_\_\_\_ – duftende \_\_\_\_\_ –  
afrikanische \_\_\_\_\_



### 3. ČLEN DIE

- Člen die je nejčastějším členem. Má ho asi 46 % substantiv.
- Člen die mají substantiva označující ženy (výjimky u označování osob ► 5).
- Člen die mají dvojslabičná substantiva, která končí na -e (výjimky: das Auge, das Café, das Ende, der Kaffee, der Käse, der Name, der Wille a substantiva s n-deklinací ► 4).

#### • Podle tvaru jsou die substantiva končící na:

- ade: die Fassade, die Limonade, die Schokolade
- age: die Etage, die Garage, die Passage
- anz: die Akzeptanz, die Arroganz, die Bilanz
- ei: die Bücherei, die Datei, die Konditorei (× der Brei, der Papagei)
- elle: die Frikadelle, die Forelle, die Kapelle
- enz: die Existenz, die Konkurrenz, die Tendenz
- ette: die Klarinette, die Palette, die Pinzette
- heit: die Einzelheit, die Freiheit, die Gewohnheit
- ie [í]: die Batterie, die Epidemie, die Garantie
- ie [ie]: die Familie, die Folie, die Kastanie
- ik: die Fabrik, die Kritik, die Politik (× die Plastik = *plastika*, *socha*, das Plastik = *plast*)
- ion: die Pension, die Region, die Union (× das Stadion, Pl. Stadien, *přízvuk na „a“*)
- ive: die Alternative, die Initiative, die Perspektive
- keit: die Fähigkeit, die Möglichkeit, die Tätigkeit
- ose: die Diagnose, die Hypnose, die Osmose
- schaft: die Gesellschaft, die Landschaft, die Wirtschaft
- tät: die Fakultät, die Realität, die Universität
- ung: die Bewerbung, die Übersetzung (× der Schwung, der Sprung; *ung zde není přípona*)
- ur: die Figur, die Kultur, die Natur (× das Abitur)

Plurál je u všech těchto přípon -(e)n.

#### • Podle významu jsou die:

**Ovoce:** die Birne, die Kirsche, die Banane, die Kiwi, die Ananas (× der Apfel, der Pfirsich)

**Květiny:** die Nelke, die Rose, die Tulpe (× das Veilchen)

**Stromy:** die Tanne, die Fichte, die Buche, die Eiche (× der Ahorn)

**Některé země:** názvy končící na -ei: die Slowakei, die Türkei, die Mongolei; *dále* die Schweiz, die Ukraine

**Značky motocyklů:** die Harley-Davidson

**Číslice:** die Eins, die Zwei

V současné době nahrazuje řada mluvčích generické maskulinum **vyjádřením obou rodů**. V německy psaném textu se můžeme setkat např. s těmito způsoby vyjádření obou rodů:

Binnen I (I uprostřed): StudentInnen

Gendersternchen (genderová hvězdička): Student\*innen

Gender-Doppelpunkt (genderová dvojtečka): Student:innen

Někdy se používají *zpodstatnělá adjektiva*: Studierende

Ženské tvary se tvoří příponou -in (der Student, die Studentin, v plurálu se zdvojuje n – die Studentinnen)

Na internetu je píseň Sebastiana Krumbiegela „Die Demokratie ist weiblich“



Cvičení v kapitole 3 a 4 obsahují substantiva ze slovní zásoby úrovně A1, cvičení se substantivy, která mají člen podle pravidel v kapitolách 3–5, je v kapitole 5.

### 1. Doplňte určité členy (substantiva ze slovní zásoby pro úroveň A1 – 1. část):

\_\_\_\_\_ ganze Abend; \_\_\_\_\_ planmäßige Abfahrt; \_\_\_\_\_ verspätete Abflug; \_\_\_\_\_ anonyme Absender; \_\_\_\_\_ falsche Adresse; \_\_\_\_\_ durchschnittliche Alter; \_\_\_\_\_ gute Anfang; \_\_\_\_\_ unverbindliche Angebot; \_\_\_\_\_ verspätete Ankunft; \_\_\_\_\_ telefonische Anmeldung; \_\_\_\_\_ höfliche Anrede; \_\_\_\_\_ gebührenfreie Anruf; \_\_\_\_\_ automatische Ansage; \_\_\_\_\_ drahtlose Anschluss; \_\_\_\_\_ passende Antwort; \_\_\_\_\_ ganzseitige Anzeige; \_\_\_\_\_ luxuriöse Apartment; \_\_\_\_\_ rote Apfel; \_\_\_\_\_ große Appetit; \_\_\_\_\_ tägliche Arbeit; \_\_\_\_\_ sichere Arbeitsplatz; \_\_\_\_\_ erhobene Arm; \_\_\_\_\_ erfahrene Arzt; \_\_\_\_\_ mathematische Aufgabe; \_\_\_\_\_ defekte Aufzug; \_\_\_\_\_ menschliche Auge; \_\_\_\_\_ ganztägige Ausflug; \_\_\_\_\_ hintere Ausgang; \_\_\_\_\_ falsche Auskunft; \_\_\_\_\_ benachbarte Ausland; \_\_\_\_\_ integrierte Ausländer; \_\_\_\_\_ konkrete Aussage; \_\_\_\_\_ gültige Ausweis; \_\_\_\_\_ teure Auto; \_\_\_\_\_ gesperrte Autobahn; \_\_\_\_\_ beschädigte Automat; \_\_\_\_\_ schlafende Baby; \_\_\_\_\_ örtliche Bäckerei; \_\_\_\_\_ renovierte Bad; \_\_\_\_\_ privatisierte Bahn; \_\_\_\_\_ zentrale Bahnhof; \_\_\_\_\_ provisorische Bahnsteig; \_\_\_\_\_ hölzerne Balkon; \_\_\_\_\_ geschälte Banane; \_\_\_\_\_ schulische Bank; \_\_\_\_\_ ausländische Bank; \_\_\_\_\_ flache Bauch; \_\_\_\_\_ gefällte Baum; \_\_\_\_\_ leitende Beamte; \_\_\_\_\_ linke Bein; \_\_\_\_\_ praktische Beispiel; \_\_\_\_\_ gute Bekannte; \_\_\_\_\_ erlernte Beruf; \_\_\_\_\_ bezogene Bett; \_\_\_\_\_ kühle Bier; \_\_\_\_\_ gemalte Bild; \_\_\_\_\_ gelbe Birne; \_\_\_\_\_ höfliche Bitte; \_\_\_\_\_ gespitzte Bleistift; \_\_\_\_\_ blühende Blume; \_\_\_\_\_ unbeschriebene Bogen; \_\_\_\_\_ offene Brief; \_\_\_\_\_ selbstklebende Briefmarke; \_\_\_\_\_ selbstgebackene Brot; \_\_\_\_\_ belegte Brötchen; \_\_\_\_\_ kleine Bruder; \_\_\_\_\_ gedruckte Buch; \_\_\_\_\_ große Buchstabe; \_\_\_\_\_ fahrende Bus; \_\_\_\_\_ weiche Butter; \_\_\_\_\_ kleine Café; \_\_\_\_\_ ehemalige Chef; \_\_\_\_\_ tragbare Computer; \_\_\_\_\_ elegante Dame; \_\_\_\_\_ herzliche Dank; \_\_\_\_\_ heutige Datum; \_\_\_\_\_ letzte Dienstag; \_\_\_\_\_ trendige Disco; \_\_\_\_\_ bekannte Doktor; \_\_\_\_\_ nächste Donnerstag; \_\_\_\_\_ winzige Dorf; \_\_\_\_\_ portable Drucker; \_\_\_\_\_ unverständliche Durchsage; \_\_\_\_\_ große Durst; \_\_\_\_\_ kalte Dusche; \_\_\_\_\_ nächste Ecke; \_\_\_\_\_ gleichaltrige Ehefrau; \_\_\_\_\_ geliebte Ehemann; \_\_\_\_\_ hartgekochte Ei; \_\_\_\_\_ separate Eingang; \_\_\_\_\_ freundliche Einladung; \_\_\_\_\_ freie Eintritt; \_\_\_\_\_ billige Einzelzimmer; \_\_\_\_\_ weitergeleitete E-Mail; \_\_\_\_\_ potenzielle Empfänger; \_\_\_\_\_ glückliche Ende; \_\_\_\_\_ ehrliche Entschuldigung; \_\_\_\_\_ schlechte Ergebnis; \_\_\_\_\_ berufstätige Erwachsene; \_\_\_\_\_ leckere Essen; \_\_\_\_\_ erfahrene Fahrer; \_\_\_\_\_ gültige Fahrkarte; \_\_\_\_\_ gebrauchte Fahrrad; \_\_\_\_\_ vierköpfige Familie; \_\_\_\_\_ leuchtende Farbe; \_\_\_\_\_ eingegangene Fax; \_\_\_\_\_ grobe Fehler; \_\_\_\_\_ bewegliche Feiertag; \_\_\_\_\_ olympische Feuer; \_\_\_\_\_ hohe Fieber; \_\_\_\_\_ erfolgreiche Film; \_\_\_\_\_ ausländische Firma; \_\_\_\_\_ rohe Fisch; \_\_\_\_\_ leere Flasche; \_\_\_\_\_ gegrillte Fleisch; \_\_\_\_\_ moderne Flughafen; \_\_\_\_\_ startende Flugzeug; \_\_\_\_\_ amtliche Formular; \_\_\_\_\_ gerahmte Foto; \_\_\_\_\_ bekannte Frau; \_\_\_\_\_ heutige Freitag; \_\_\_\_\_ knappe Freizeit; \_\_\_\_\_ gute Freund; \_\_\_\_\_ astronomische Frühling; \_\_\_\_\_ kontinentale Frühstück; \_\_\_\_\_ politische Führung; \_\_\_\_\_ rechte Fuß; \_\_\_\_\_ attraktive Fußball; \_\_\_\_\_ botanische Garten; \_\_\_\_\_ zahlende Gast; \_\_\_\_\_ besuchte Geburtsort; \_\_\_\_\_ achtzehnte Geburtstag; \_\_\_\_\_ knackige Gemüse; \_\_\_\_\_ leichte Gepäck; \_\_\_\_\_ lukrative Geschäft; \_\_\_\_\_ originelle Geschenk; \_\_\_\_\_ klärende Gespräch; \_\_\_\_\_ warme Getränk; \_\_\_\_\_ spezifische Gewicht; \_\_\_\_\_ zerbrochene Glas; \_\_\_\_\_ tote Gleis; \_\_\_\_\_ große Glück; \_\_\_\_\_ verspätete Glückwunsch; \_\_\_\_\_ physikalische Größe; \_\_\_\_\_ fünffache Großmutter; \_\_\_\_\_ siebenfache Großvater; \_\_\_\_\_ andere Gruppe; \_\_\_\_\_ herzliche Gruß; \_\_\_\_\_ blonde Haar; \_\_\_\_\_ gegrillte Hähnchen; \_\_\_\_\_ gebuchte Halbpension; \_\_\_\_\_ riesige Halle; \_\_\_\_\_ nächste Haltestelle; \_\_\_\_\_ leere Hand; \_\_\_\_\_ klingelnde Handy; \_\_\_\_\_ eigene Haus; \_\_\_\_\_ fertige Hausaufgabe; \_\_\_\_\_ ferne Heimat; \_\_\_\_\_ neblige Herbst; \_\_\_\_\_ elektrische Herd; \_\_\_\_\_ ältere Herr; \_\_\_\_\_ erste Hilfe; \_\_\_\_\_ große Hobby; \_\_\_\_\_ goldene Hochzeit; \_\_\_\_\_ komfortable Hotel; \_\_\_\_\_ bellende Hund; \_\_\_\_\_ große Hunger

## 4. ČLEN DER

- Člen der je druhým nejčastějším členem. Má ho asi 34 % substantiv.
- Člen der mají často jednoslabičná substantiva: der Flug, der Schritt, der Tag, der Zug.

- **Podle tvaru jsou der substantiva končící na:**

**-ig:** der Käfig

**-ling:** der Schmetterling

**-or:** der Motor, der Reaktor (× das Labor)

**-ismus:** der Optimismus, der Organismus, der Realismus

(mnemotechnická pomůcka: slovo ig-ling-or-ismus)

- **Podle významu jsou der:**

**Části dne:** der Morgen, der Mittag, der Abend (× die Nacht)

**Roční období:** der Frühling, der Sommer, der Herbst, der Winter (× das Jahr)

**Měsíce:** der Januar, der Februar, der März, der April, der Mai, der Juni, der Juli, der August, der September, der Oktober, der November, der Dezember

**Dny v týdnu:** der Montag, der Dienstag, der Mittwoch, der Donnerstag, der Freitag, der Samstag, der Sonntag

**Projevy počasí:** der Blitz, der Hagel, der Regen, der Schnee, der Taifun, der Tau (× das Tau ► 6), der Wind

**Značky aut:** der Škoda, der Mercedes

**Alkoholické nápoje:** der Wein, der Wodka, der Sliwowitz (× das Bier)

**Světové strany:** der Norden, der Süden, der Osten, der Westen

- **Substantiva s n-skloňováním**

Zhruba 9 % maskulin má tzv. n-skloňování, tzn. že kromě 1. pádu mají koncovku -(e)n. Většinou jsou životná.

	<i>singulár</i>	<i>plurál</i>
1. pád	der Junge	die Jungen
2. pád	des Jungen	der Jungen
3. pád	dem Jungen	den Jungen
4. pád	den Jungen	die Jungen

**Mezi substantiva s n-skloňováním patří:**

**Označení národností na -e:** der Franzose, der Grieche, der Kroate, der Pole, der Slowake, der Tscheche

**Označení osob na -e:** der Erbe, der Experte, der Kollege, der Kunde, der Zeuge

**Označení zvířat:** der Affe, der Bär, der Hase, der Falke, der Löwe, der Ochse, der Schimpanse

**Označení osob na -and, -ant, -at, -ent, -ist, -nom, -oge:** der Doktorand, der Lieferant, der Adressat, der Produzent, der Journalist, der Astronom, der Pädagoge

**Další označení osob:** der Architekt, der Athlet, der Bauer, der Christ, der Favorit, der Fotograf, der Graf, der Held, der Nachbar, der Philosoph, der Pilot, der Prinz

**Označení věcí:** der Automat, der Diamant, der Planet, der Satellit

**Výjimky:**

- der Herr má v singuláru kromě 1. pádu koncovku -n (Herrn); v plurálu -en (Herren)
- substantiva Name, Buchstabe, Funke, Gedanke, Glaube, Wille mají ve 2. pádě koncovku -ns, ve 3. a 4. pádě koncovku -n (1. der Name, 2. des Namens, 3. dem Namen, 4. den Namen)
- das Herz: Sg.: 1. das Herz, 2. des Herzens, 3. dem Herzen, 4. das Herz; Pl.: die Herzen